

FYZIOLOGIE REPRODUKČNÍHO SYSTÉMU

*Život je dynamická soustava s cílovým chováním, s
autoreprodukcí, charakterizovaná tokem látek, energií a
informací.*

Reprodukce u savců (lidí):

- 1) Sexuální rozmnožování
- 2) Výběr partnerů
- 3) Fertilizace uvnitř těla
- 4) Živorodost (viviparie)
- 5) Vajíčka, resp. embrya – malá, menší počet, pomalý vývoj, výživa přes placentu
- 6) Malý počet potomků, intenzivní rodičovská péče

Reprodukce u lidí – srovnání pohlaví:

- 1) Jedinci obou pohlaví se rodí fyzicky i sexuálně nezralí
- 2) Produkce pohlavních hormonů u mužů i prenatalně a perinatálně, u žen nikoliv!
- 3) Reprodukční období významně odlišné – puberta, klimakterium
- 4) Charakter hormonálních změn významně odlišný – cyklický vs. necyklický

POHLAVNÍ DIFERENCIACE

INDIF. GONÁDA

týden

varlata podmiňující gen

XY

genetický samec

XX

genetická samice

6.

dřeň

kůra

POMĚR A/E

T a AMH působí unilaterálně (vnitřní genitál)

AMH

SERTOLIHO BB.

CELOM

GRANULÓZA

7.
diferenciace

T

LEYDIGOVY BB.

MESENCHYM

THECA

8.

↓

SPERMATOGONIA

ZÁROD.EPIT.

OOGONIA

vývody

9.

Wolfův vývod
(nadvarlata, chámovod)

AMH!!!

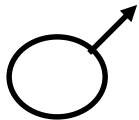
m

W

M w

10.

Milerův vývod (vejcovody, děloha)

Odklonění programu

Nondisjunkce. Mozaiky. Vyšetření (amniocentéza, odběr chorioid. klků).

AMH (MIH, MIF, MIS) – ANTIMULERIÁNSKÝ HORMON

1940, TGF- β , receptor s vnitřní tyrozinkinázovou aktivitou

Zdroj: Sertoliho buňky (5.prenat.týden) nebo embryonální ovaria
(36.prenat.týden)

v dospělosti u žen v granulózových buňkách malých foliklů (NE v antrálních -
pod vlivem FSH - a atretických foliklech)

Význam u mužů:

- regrese Mullerova vývodu
- marker centrálního hypogonadismu

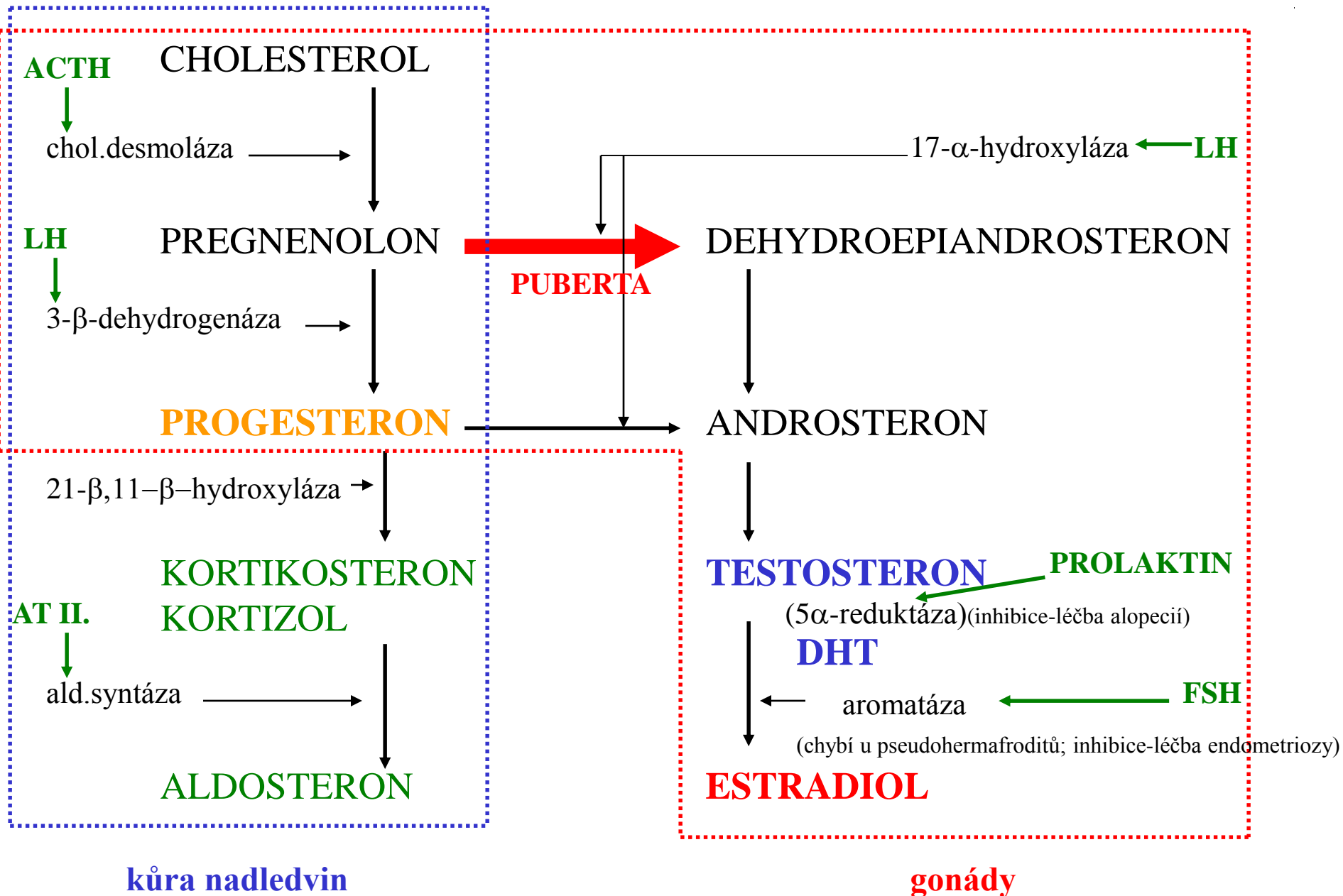
Význam u žen:

- o řád nižší plazmatické koncentrace, až do menopausy
- posouzení ovariální rezervy (hladina AMH odpovídá poolu preantrálních foliklů)
- marker ztráty ovariálních funkcí (předčasné klimakterium)
- diagnostika syndromu polycystických ovarií

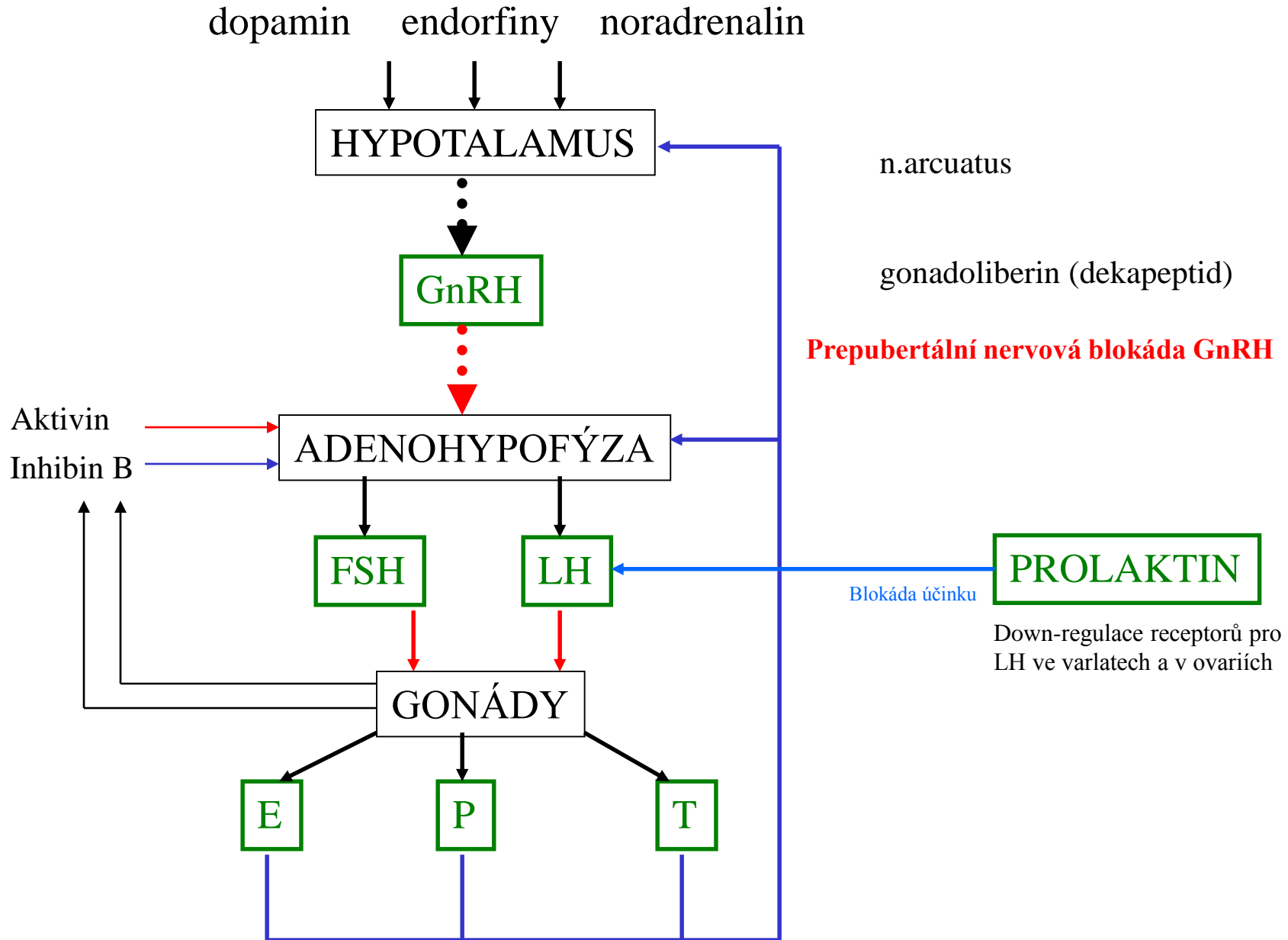
NÁDOROVÝ MARKER

BIOSYNTÉZA STEROIDNÍCH HORMONŮ

Ovlivnění CNS androgeny.

ŘÍZENÍ SEKRECE POHLAVNÍCH HORMONŮ

PROLAKTIN

Co-hormon
Ko-hormon

- Protein z 199 AMK s třemi disulfidickými můstky, Mr = 22 500
- Laktotropní buňky adenohypofýzy
- Glykosylace = regulace aktivity
- Převážně inhibiční vliv hypotalamu na syntézu PRL
- Stimulační vliv tyreoliberinu a VIP peptidu, ale také estrogenů
- V graviditě se koncentrace PRL zvyšuje až 20x, při kojení je podnětem k jeho vyplavování dráždění bradavek
- U mužů přibližně poloviční hladina ve srovnání se ženami (muži cca 5 ng.ml⁻¹, ženy cca 8 ng.ml⁻¹)
- Vyplavuje se při spánku (téměř kontinuálně během celé doby spánku), ale rovněž za stresových podmínek, mírně i při fyzické námaze
- Laktotropní účinek
  - Stimulace diferenciacce prsní žlázy v pubertě
  - V graviditě spolu s estrogeny a progesteronem stimuluje zvětšování a rozšiřování alveol a kanálek prsní žlázy
  - Stimuluje syntézu kaseinu a laktalbuminu
- U mužů ovlivňuje metabolismus testosteronu a tvorbu receptorů pro androgeny
- Vyplavuje se při orgasmu, míra vyplavování je úměrná uspokojení a vede ke krátkodobému poklesu sexuálního apetitu
- Pravděpodobně vliv na imunitní funkce, nicméně tento vliv je malý
- Vysoká hladina PRP = amenorea, anovulace spojená s galaktoreou (u žen), u mužů pokles libida, impotence, oligospermie, snížená produkce testosteronu

LEPTIN A REPRODUKČNÍ FUNKCE

1974: Aktivace reprodukčního systému nezávisí na věku, ale na **výživovém stavu** organismu.

1994: LEPTIN: ob-protein, ob-gen, 7.chromozom

„λεπτος“ = štíhlý, tenký

polypeptid, 176 AMK

Produkce: adipocyty, žaludek, **placenta, mamální epitel** (???)

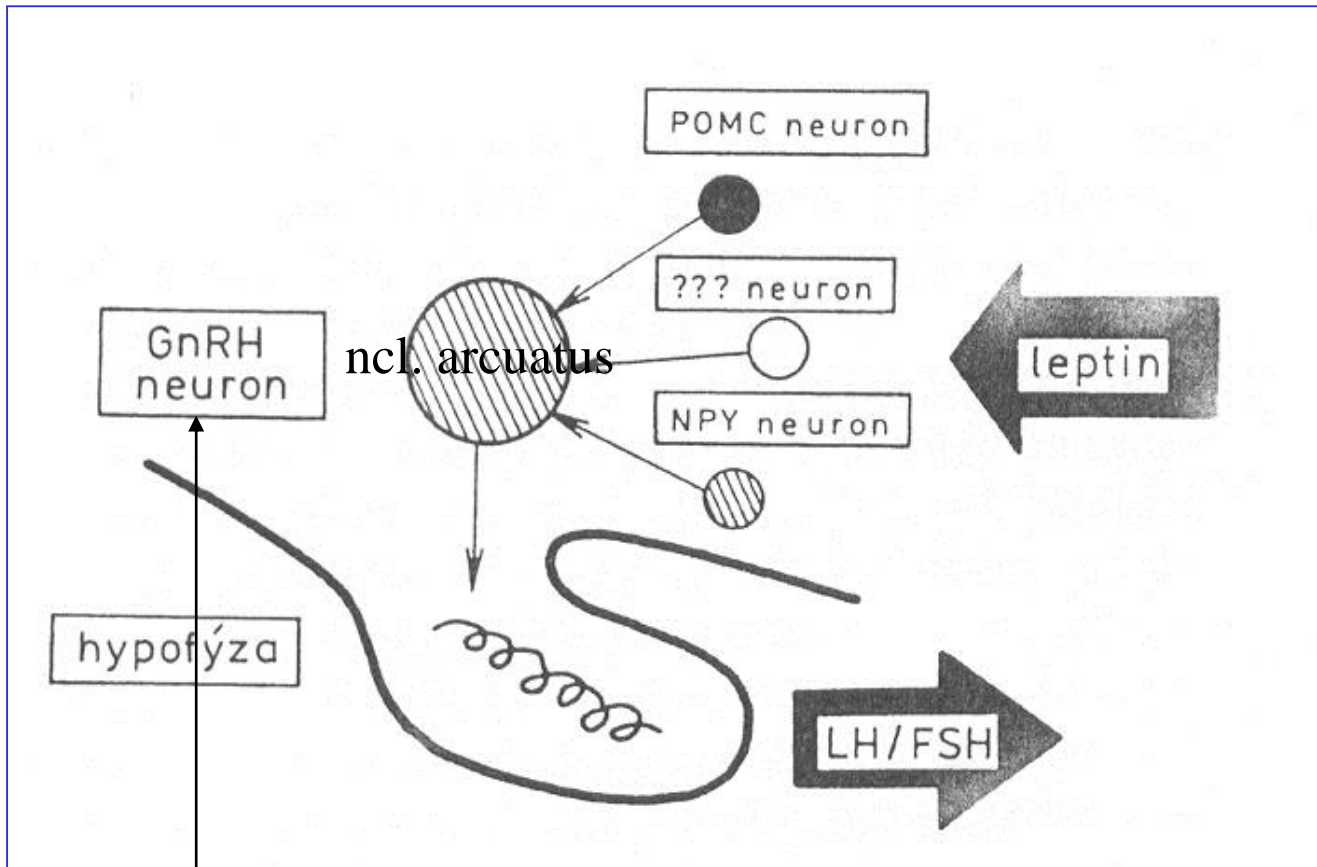
Vázán v **hypotalamu**: n.paraventricularis, suprachiasmaticus, arcuatus a dorsomedialis

Leptinový receptor: gen na 4.chromozomu, 5 typů receptorů, A-E

Receptor B – účinek v **gonádách a hypofýze**

Hladiny leptinu pohlavně závislé: muži méně a nezávisí na výživovém stavu

Leptin není jen faktorem množství tělesného tuku, ale zasahuje i do regulace neuroendokrinních funkcí zahrnujících hypotalamo-hypofýzo-gonadální osu.

area preoptica – regulace reprodukčních funkcí

??? Kritické množství tukové tkáně – leptin – hypothalamus – LHRH - puberta

Účinky leptinu na *testes* prozatím neznámé.

Testosteron a *dihydrotestosteron* tlumí produkci leptinu v adipocytech!

REGULACE NÁSTUPU PUBERTY LEPTINEM

Kritická hmotnost.

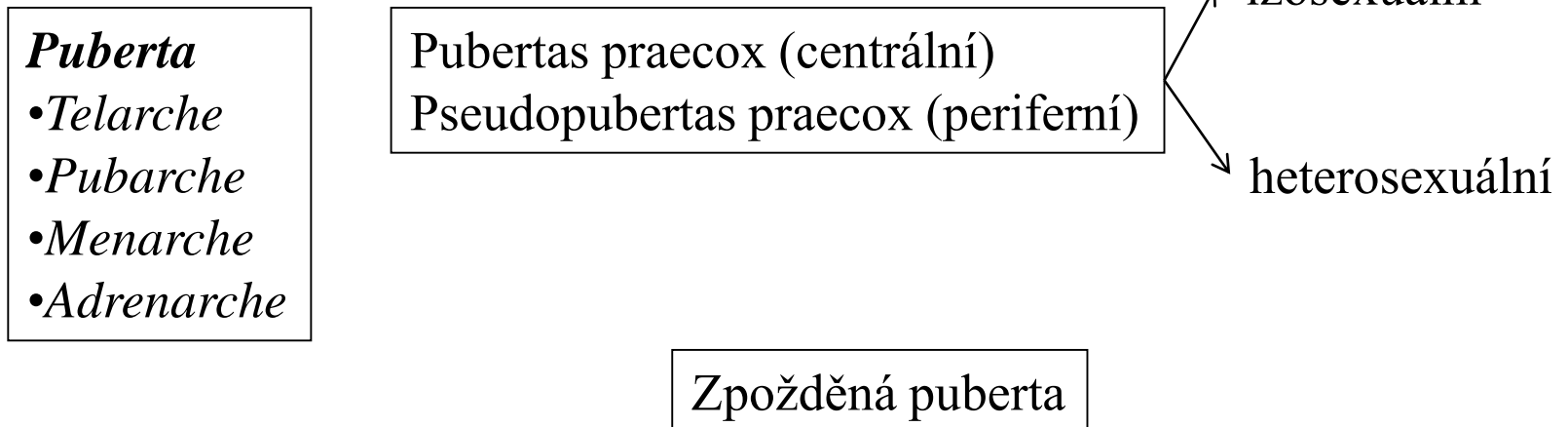
Hladiny leptinu u prepubertálních dětí jsou stejné.

Prepubertální „leptinová rezistence“ (relativní).

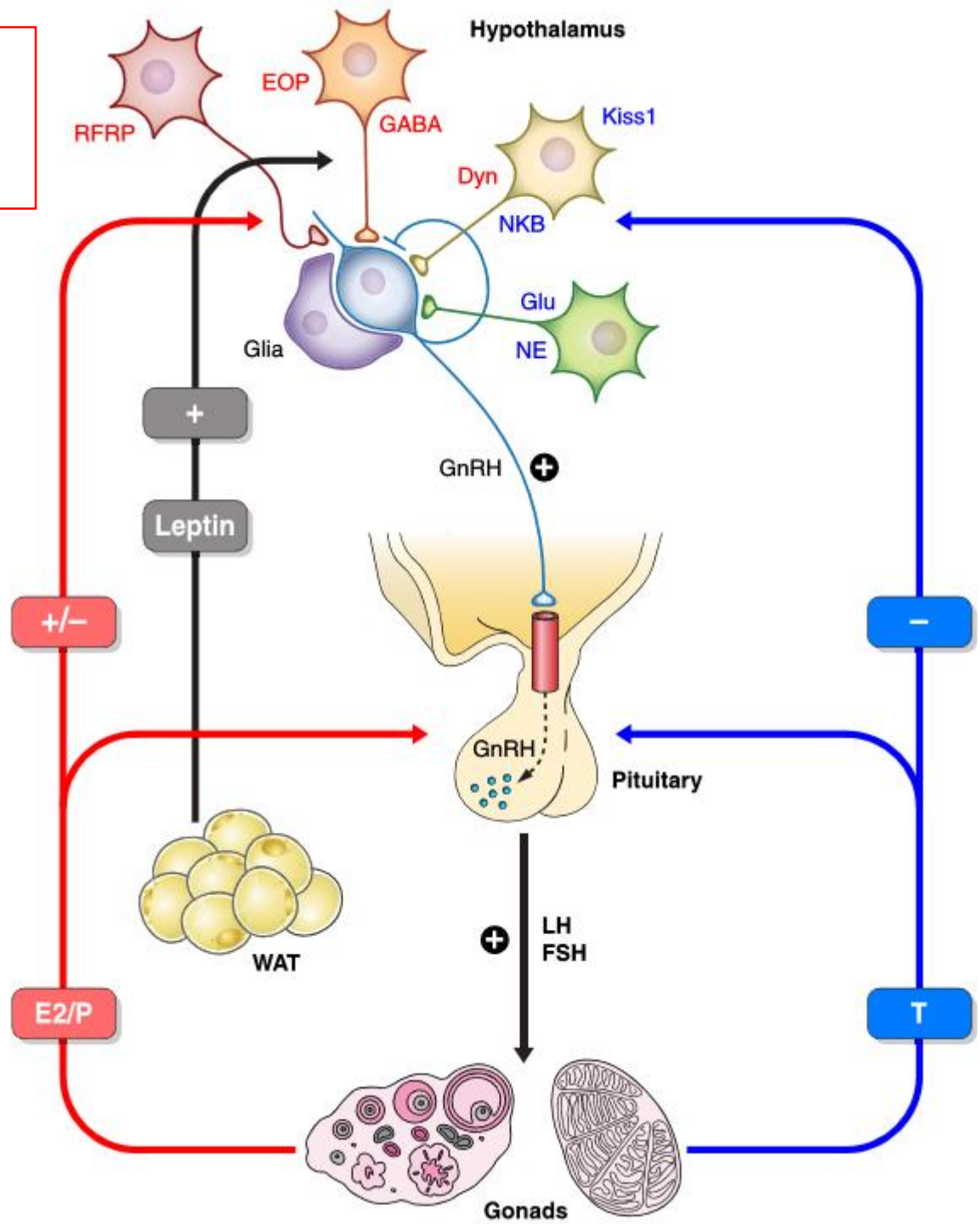
V pubertě dívky produkují na 1kg tukové tkáně 2x víc leptinu než hoši.

KRITICKÉ VÝVOJOVÉ PERIODY

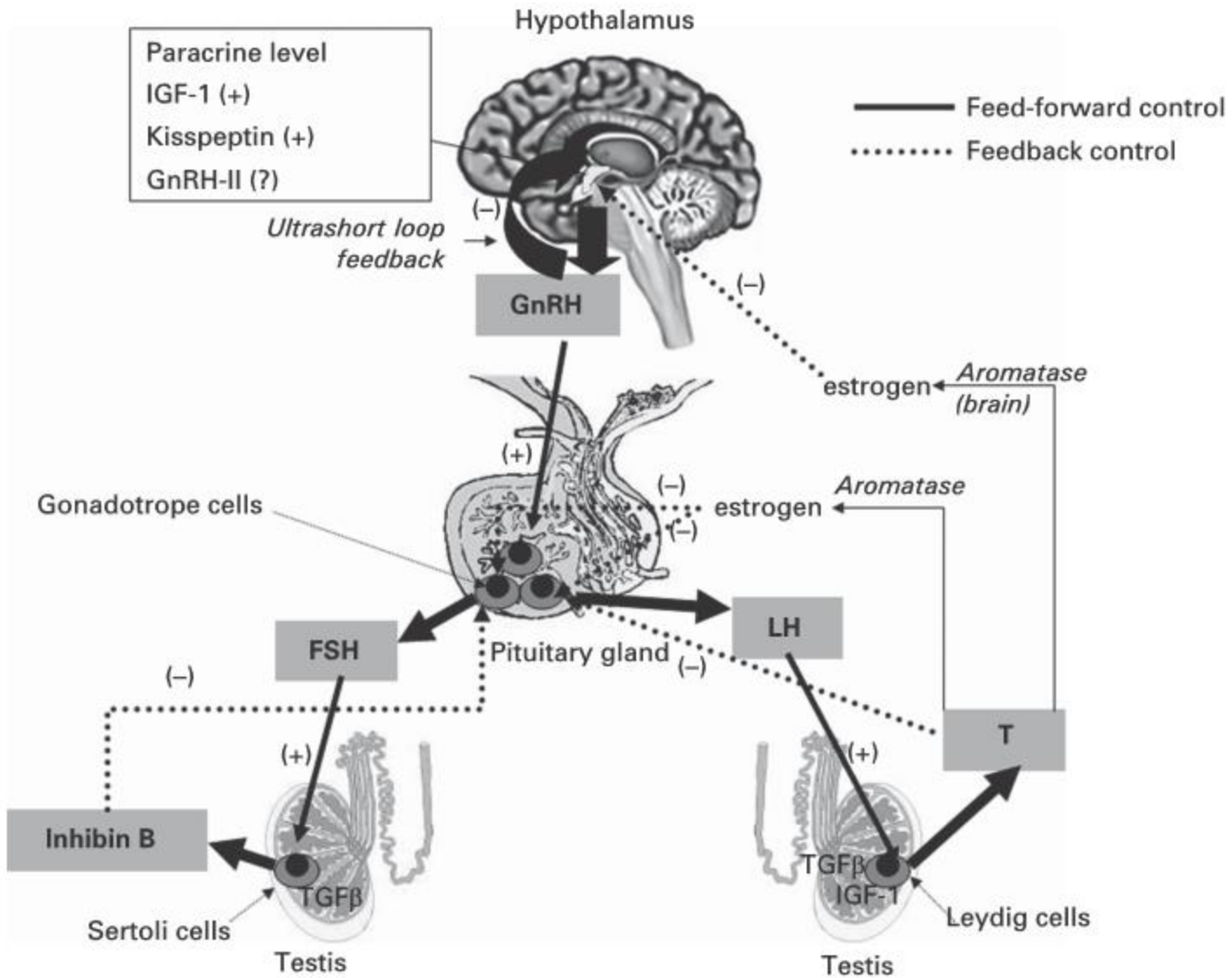
- 1) Porod
- 2) Odstav
- 3) Puberta (adolescence)
- 4) Klimakterium (menopauza)

ŘÍZENÍ SEKRECE POHLAVNÍCH HORMONŮ

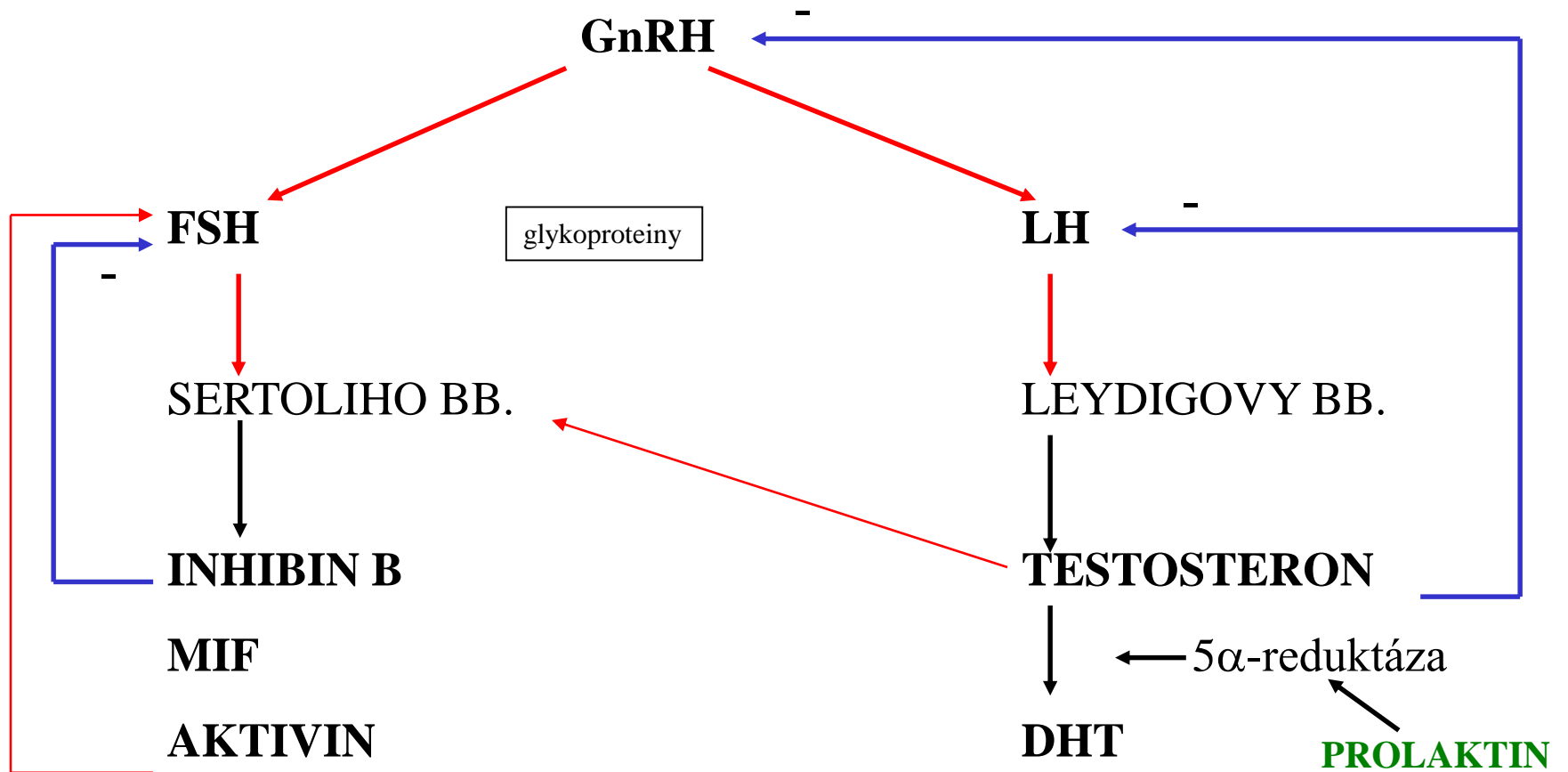

MUŽSKÝ REPRODUKČNÍ SYSTÉM

HORMONÁLNÍ ŘÍZENÍ REPRODUKČNÍCH FUNKCÍ U MUŽE

ABG(ABP)

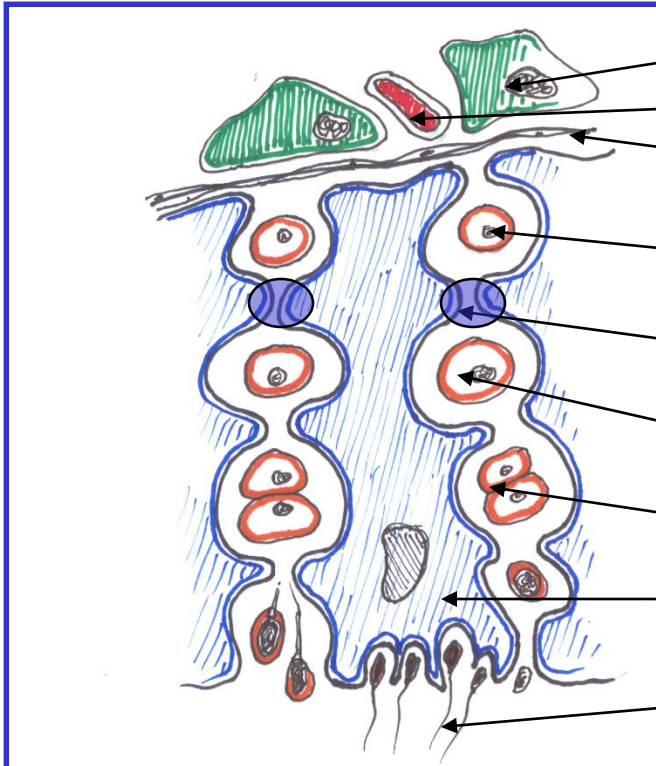
aromatáza

(konverze testosteronu na estradiol)

PRODUKCE TESTOSTERONU:

- Embryonální – pohl.diferenciace, vývoj pohl.orgánů
- Perinatální – descensus testis (?)
- Fertilní věk – LH pulzace
- Po 50.roce – pokles sensitivity k LH

SPERMATOGENEZA

Leydigova buňka

Kapilára

Bazální membrána

Spermatogonium

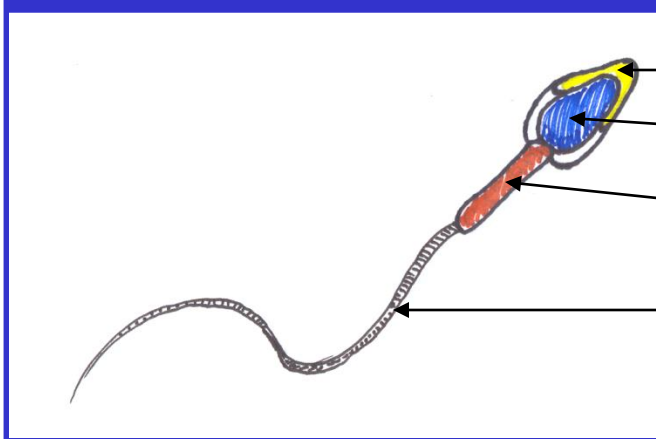
Těsné spojení

Spermatocyt

Spermatid (haploidní)

Sertoliho buňka (kontrakce)

Spermie

Akrosom (enzymy)

Hlava (jádro, DNA)

Tělo (pochva-mitochondrie)

Bičík (mikrotubuly, 9+2)

70 dní

1-64 (6 dělení)

Teplota <math>< 35^{\circ}\text{C}</math>

Lumen:

androg., estrog.

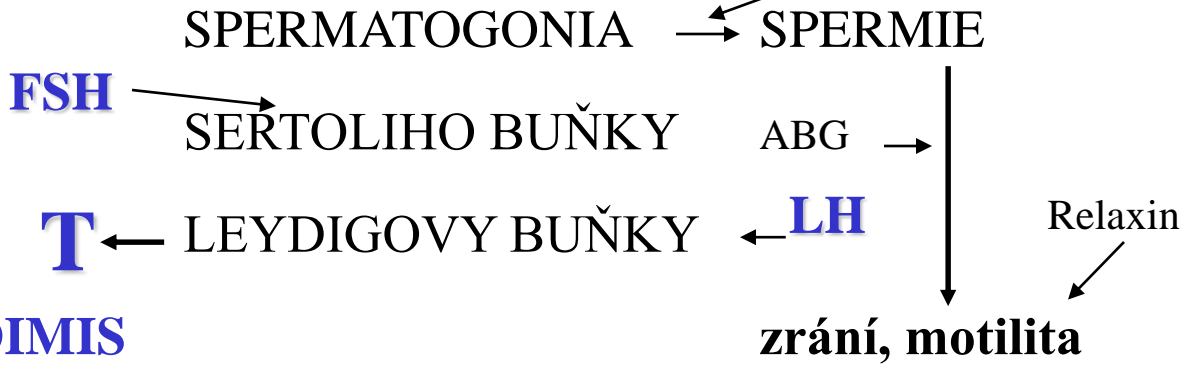
K^+

glutamát, aspartát

inositol

TVORBA SPERMATU

SEMENOTVORNÉ KANÁLKY (VARLE) FSH

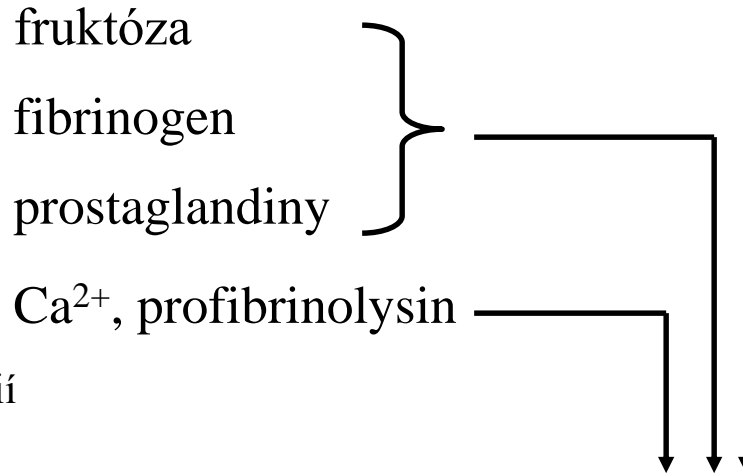
EPIDYDIMIS

VAS DEFERENS

SEMENNÉ VÁČKY

PROSTATA

Relaxin-zlepšuje pohyblivost spermií

SPERMA

Ejakulace:
3-4 ml
10⁸ sp / ml (sezónní)
pH = 7.5
motilita (3mm/min)

2 měsíce
teplota
záření
14-21 dní
měsíce

Objem ejakulátu	1,5 - 2,0
PH	7,2 - 8,0
Koncentrace spermií	20 mil/ml
Celkový počet spermií	40 miliónů a více
Pohyblivost	50% a více v kategorii A+B, 25% a více A
Morfologie	30% a více normálních forem
Vitalita	75% a více živých spermií
Leukocyty	Do 1 mil/ml
Autoglutinace	< 2 (stupnice 0 - 3)

Vyšetření plodnosti muže

Jméno:

Datum vyšetření:

Sezualní abstinence:

Anamnéza:

Klinické vyšetření: varlata, tuhá, pružná nebo,
podélná osa pravého varlete mm:
podélná osa levého varlete mm:

Makroskopické vyšetření

Vzhled:

Zkapalnění:

Viskozita:

Objem ejakulátu (2,0 - 5 ml)

pH vzorku (7,2 - 7,8)

Mikroskopické vyšetření:

(spermiogram proveden v Makler counting chamber®, v závorkách normální referenční hodnoty)

Koncentrace spermií (nad 20 mil./ml):

Celkový počet spermií v ejakulátu (nad 40 mil./ml):

Pohyblivost spermií (minimálně 50% kategorie A+B, 25% a více kategorie A):

A+B	C	D	
			mil/ml
			%

Vitalita (75% a více živých spermií):

Morfologie (30% a více normálních forem):

Leukocyty (do 1 mil/ml):

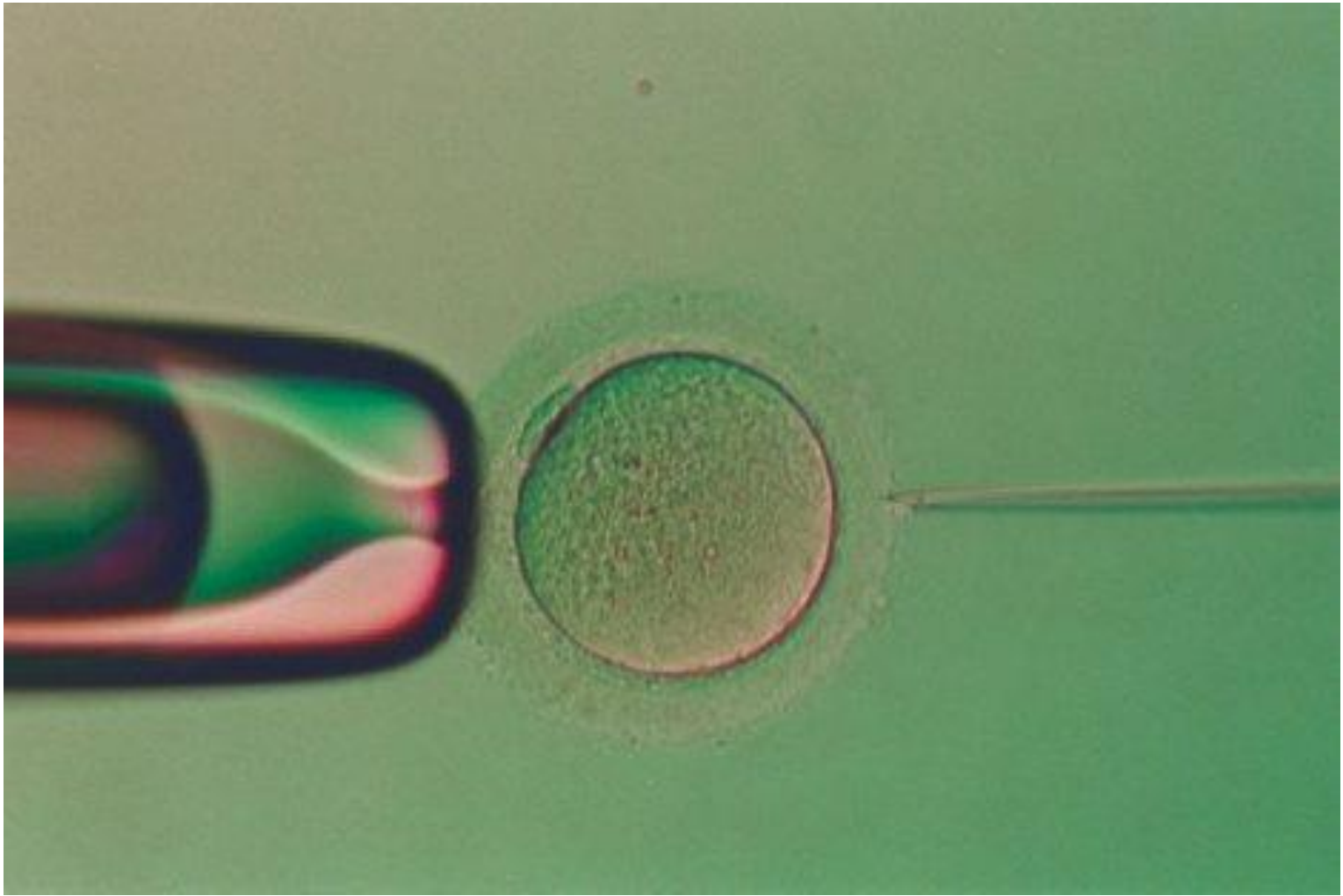
Přidatné buňky (do 5 mil/ml):

Aglutinace (< 2, stupnice 0 - 3):

Závěr:

Doporučení:

Vyšetřil:

SEXUÁLNÍ REFLEXY

